

hedspersonel. Inden for særlovsområdet får retsplejerådets forslag derfor kun betydning for relativt få love, f.eks. lægeloven, tandlæge-loven og lov om sygeplejersker, og overtrædelserne af disse love er relativt fåtallige.

Af politiets seneste årsberetning fremgår, at der i 1990 blev truffet afgørelse i i alt 297.297 sager vedrørende overtrædelse af særlovgivningen. Heraf medvirkede domsmænd i 1.674 sager. 1.095 af disse 1.674 sager var færdselslovsovertrædelser med spørgsmål om ubetinget frakendelse af førerretten i henhold til færdselslovens § 126. Da spørgsmålet om domsmænds medvirken i færdselssager efter lovforslaget skal reguleres i færdselsloven, har det her behandlede spørgsmål ikke betydning for færdselslovsovertrædelser.

Blandt de resterende 579 sager er dels de overtrædelser af færdselslovens § 53, hvor domsmænd i henhold til retsplejelovens § 688, stk. 3, nr. 2, skal medvirke (bestemmelsens anvendelsesområde blev indsnævret med virkning fra 1. juli 1990), dels bødepolitisager, hvor der i medfør af det eksisterende kriterium om særlig indgribende betydning for tiltalte eller særlig betydning for det offentlige har medvirket domsmænd.

Det må på denne baggrund antages, at det reelle tal for domsmænds medvirken i særlovsagerne er beskedent, såvel absolut som set i forhold til det samlede antal særlovsafgørelser på knap 300.000.

På denne baggrund er det Justitsministeriets opfattelse, at den foreslåede ændring af reglerne om domsmænds medvirken vil medføre en vis forøgelse af de skønsmæssige afgørelser om, hvorvidt domsmænd skal medvirke i en sag, men der vil næppe være tale om en så tydelig forøgelse, at det vil medføre mærkbart administrativt besvær for domstolene.

Vedrørende muligheden for i lovteksten at opregne de straffelovs- og særlovsovertrædelser, hvor domsmænd bør medvirke, må det i overensstemmelse med retsplejerådets enstemmige anbefaling og i lighed med retsplejerådets tidligere overvejelser om kriterier for domsmænds medvirken i bødepolitisager (betænkning nr. 994/1983, s. 47 ff) antages, at en udtømmende opregning af de straffebud i straffeloven og særlovgivningen, hvor domsmænd skal medvirke ved pådømmelsen, vil være vanskelig og navnlig tilfældig. Sagerne

inden for de enkelte sagstyper kan i de konkrete tilfælde udvise store forskelle, og nogle af sagerne vil være af bagatelagtig karakter og uden særlig samfundsmæssig interesse. Hertil kommer, at den forenkling af bestemmelserne, der også tilsigtes opnået ved retsplejerådets forslag, vil gå tabt, hvis de forskellige bestemmelser i straffeloven og særlovgivningen, hvor domsmænd skal medvirke, udtømmende skal angives i retsplejelovens regel herom.

En udtrykkelig angivelse i loven af sagsområder eller enkelte lovovertrædelser, som skal behandles under medvirken af domsmænd, vil derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke være egnet som middel til afgrænsning af, hvilke sager der bør behandles af domsmænd.

Det er i nogle af høringssvarene angivet som en mulig løsning på det ovennævnte problem, at de foreslåede bestemmelser i retsplejelovens § 686, stk. 2, 2. led, og § 689, stk. 2, nr. 2, 2. led, suppleres med en bestemmelse om, at retten tager stilling til, om de pågældende sager skal behandles under medvirken af domsmænd efter påstand fra anklagemyndigheden eller forsvareren, og at en sådan begæring skal fremsættes inden udløbet af en bestemt frist, der regnes fra et nærmere angivet tidspunkt.

Efter Justitsministeriets opfattelse bryder et sådant forslag imidlertid med et hidtidigt grundprincip i retsplejen, hvorefter det er retten, der afgør procesmåden og herunder af egen drift påser, om domsmænd skal medvirke.

Forslaget indebærer endvidere, at ansvaret for at påse, om domsmænd skal medvirke i den enkelte sag, deles mellem på den ene side anklagemyndigheden og forsvareren, som har ansvaret for de »skønsmæssige tilfælde«, hvor domsmænd skal medvirke, og på den anden side domstolene, som efter forslaget stadig af egen drift skal påse, om domsmænd som følge af muligheden for frihedsstraf skal medvirke ved en sags behandling, jf. § 691, som ikke foreslås ændret på dette punkt.

Hertil kommer, at en regel, hvorefter forsvareren eller anklageren inden en vis tid inden domsforhandlingen skal nedlægge påstand herom, hvis domsmænd skal medvirke i »skønstilfældene«, må suppleres med en regel om virkningen af, at sådan påstand ikke nedlægges. Den naturlige regulering synes at måtte være, at forsvareren eller anklagemyndighe-